

2021-12-17

dnr 5.2.1-2021-1731

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.sem.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Yttrande avseende Promemorian Säkerhet vid hantering av utvinningsavfall

Ert dnr. M2021/ 02019

Bakgrund

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som urfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas – däribland renskötelsens intressen – vid nyttjandet av mark och vatten.

Under årtusenden har samer levt av det naturen gett genom att bruka men inte förbruka naturresurserna. Detta synsätt och dessa möjligheter vill vi föra vidare till kommande generationer. Sverige avser att bli världens första fossilfria välfärdsland och visa hur en grön omställning ska gå hand i hand med ökad välfärd och ekonomisk utveckling. Svensk klimatpolitik och inriktningen i den gröna omställningen innebär bl.a. en utbyggnad av vindkraftverk, ökat uttag av biobränsle från skogen samt gruvbrytning efter mineraler och metaller till de batterier som krävs för en högre elkonsumention. Den mineralpolitik som Sverige driver bygger på en fortsatt kolonisering av det samiska folket och Sápmi genom att de flesta gruvprospekteringar och etableringarna i Sverige är koncentrerad till renskötelsområdet. Behovet av en hållbar energianvändning är angeläget, men de åtgärder som vidtas för att minska samhällets negativa klimatpåverkan får inte ske på bekostnad av samiska livsbetingelser, utan ska ske med respekt för samiska rättigheter och samisk markanvändning. Något som Sverige fått kritik mot att inte leva upp till. I FN:s rasdiskrimineringskommittés CERD:s granskning (2020-11-18) av ärendet Å m.fl. mot Sverige gav kommittén rekommendationer till Sverige att ändra lagstiftningen så att samernas ställning som urfolk återspeglas i nationell lagstiftning om mark och resurser samt

---

Cujuhus/adress	Telefovdna/telefon	Fákxa/teleafax
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA		
Besök: Adolf Hedinsvägen 58	0980 - 780 30 (växel)	0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se		
Org.nr.: 202100-4573		www.sametinget.se

se till att den internationella normen med fritt och informerat förhandssamtycke (FPIC) stadfästs.

Sametinget har beretts möjlighet att lämna synpunkter över promemorian *Säkerhet vid hantering av utvinningsavfall* och lämnar följande synpunkter.

Förslag om krav på säkerhet

Sametinget stödjer utredningens förslag om att ställa krav på säkerhet i miljöbalken för verksamheter inom utvinningsindustrin som omfattas av krav på avfallshanteringsplan för utvinningsavfall. Sametinget anser att det behövs en hårdare granskning av exploatörer innan verksamhet tillåts och ställer sig positiv till förslaget om att krav på ekonomiska säkerheter ställs.

Beräkning av säkerhetens storlek

Sametinget är bekymrad över att beräkningen ska göras av den som är skyldig att ställa säkerhet. Beräkningarna om säkerhetens storlek kräver tydliga riktlinjer och ställer stora krav på ansvarig myndighet som ska bedöma om sökandens beräkning av säkerhetens storlek är rimlig.

Säkerhetens storlek och form samt hur och när krav på säkerhet ska ställas

I renskötselområdet ska efterbehandlingen utföras på ett sådant sätt så att området kan återgå till renbetesmarker. Säkerheten ska därmed garantera att det även finns medel för att etablera mark- (lavar och mossor) och fältskikt (ris och örter). Säkerheten ska också garantera ersättning för samebyn för det merarbete som störning som fortsatt pågår under restaureringstiden.

Sametinget lyfter att den samiska markanvändningen måste beaktas fullt ut även vid ett eventuellt förenklat förfarande vad det gäller täktverksamhet. Även här ska säkerheten omfatta restaurering av betesmark så att marken återigen skan användas som renbete. Det vill säga säkerheten ska garantera att det även finns medel för att etablera mark- (lavar och mossor) och fältskikt (ris och örter).

Riksgäldskontoret ansvarig

Riksgäldskontoret får nya uppgifter och tillsynsansvar i frågor om både säkerhetens storlek och säkerhetens form. Sametinget stödjer förslaget förutsatt att Riksgälden inhämtar kunskaper om den samiska kulturen, renskötsel och annan samisk markanvändning. Detta krävs för att göra en bedömning huruvida den ekonomiska säkerheten är tillräcklig för den efterbehandling och de åtgärder som behövs för att området ska kunna nyttjas för renskötsel och annan samisk markanvändning igen. Alla kostnader för verksamhetens sociala, kulturella och miljömässiga konsekvenser måste inkluderas.

I Sametingets yttrande har avdelningschef Lars-Ove Sjajn beslutat efter föredragning av Mirja Lindberget, samhällsplanerare på avdelning Rennäring, Miljö och Samhälle.

Cujuhus/adress	Telefodna/telefon	Fåksa/telex
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA		
Besök: Adolf Hedinsvägen 58	0980 - 780 30 (växel)	0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se		
Org.nr.: 202100-4573		www.sametinget.se